

Vården ur patientens perspektiv

Spenshult är Sveriges enda specialist-sjukhus, som är inriktat på sjukdomar i rörelseapparaten, och upptagningsområdet är patienter från hela Sverige.

Spenshults mål är att vara en spjutspets inom vården och när det gäller omvårdnad måste alla vara lyhörda för patienternas önskemål. Bästa sättet att få reda på det är att fråga vilka förväntningar patienterna har när de kommer till Spenshult. Dagens patienter är mer medvetna om sina rättigheter och ställer allt högre krav på vården. Vårdtiden är oftast fyra veckor och det är viktigt att samspel mellan patient och personal, för att uppnå en meningsfull rehabilitering.

Grunden för en god vård läggs redan före inläggning. Att ha en bra information om varför man läggs in, vilka behandlingar som finns att tillgå och vilka krav och förväntningar man som patient kan ställa, underlättar för en så effektiv och bra rehabiliteringsperiod som möjligt. Som patient är det också viktigt att ha en målsättning som är realistisk och att målet går att nå.

Tre undersköterskor

Christina Jelinek, Brynhild Bomstad och Göta Bengtsson arbetar på en av vårdavdelningarna på Spenshults sjukhus som undersköterskor. De blev intresserade av att göra en undersökning om vikten av kvaliteten på den information patienten får före inläggningen på Spenshult, och på hur det första dygnets information uppfattades. I undersökningen tittade de också på hur patienterna upplevde vårdtiden och utskrivningen.

Syftet var

- att kartlägga patientens behov av information före inläggning
- att kartlägga hur första dygnet upplevts av förstagångspatienten
- att kartlägga hur förstagångspatienten på Spenshult upplevt vårdtid och utskrivningsrutiner

Undersökningen gjordes med hjälp av två enkäter och frågorna anpassades till Spenshults verksamhet. Frågorna i de två enkäterna hade dels strukturerade svarsalternativ med möjligheter till kommentarer och dels öppna frågor där patienterna kunde skriva ned sina svarsalternativ.

Projektiden var totalt ett år.

Under tio veckor sommaren 2000 blev 230 patienter inlagda på Spenshult och av dessa tillfrågades 69, varav 66 (18 män och 48 kvinnor) svarade att de ville delta i undersökningen.

Många förbättringsförslag

Undersökningen visade att informationen före inläggning inte var tillräcklig och att in- och utskrivningsrutiner kan förbättras. Ett vänligt bemötande, att i lugn och ro få prata igenom sina problem med någon som ger sig tid att lyssna är en mycket viktig del av vad många önskar sig. Vårdpersonalen fick mycket beröm för vänligt bemötande och att alla hälsar och presenterar sig när de ser en ny patient. De mest uppskattade behandlingarna på Spenshult visade sig vara bassängträningen, lerinpackning och Qi-Gong. Många uppskattade att få lära sig kroppskännedom och få ett program med hem.

Allt fler av Spenshults patienter är remitterade från andra län, många så långt ifrån att de inte har möjligheter att utnyttja helgpermissioner. Detta ställer krav på kvälls- och helg-

aktiviteter och patienternas förslag var föreläsningar om reumatiska sjukdomar, nya mediciner, kostens påverkan på kroppen, patienträttigheter med mera. Önskemål fanns även om långt öppethållande i bassängen, träningshallen och arbetsterapin.

- Patienterna hade många kommentarer i de frågor där det gavs möjlighet. Glädjande för oss som arbetar på Spenshult är att alla ville komma tillbaka till Spenshult för en ny vårdperiod, konstaterar gruppen.

Samtal om studien

När undersköterskorna påbörjade sin studie utgick de från ett patientperspektiv som skulle ge svar på frågorna: Vad tror vi att vi vet, och vad vet vi?

- Själva visste vi inte vad vi gav oss in på, berättar Christina Jelinek. Vi visste inte hur mycket tid vi skulle få lov att ta i anspråk, men vi visste inte heller hur himla roligt det var att forska.

De tre som antog utmaningen att

Brynhild Bomstad

Göta Bengtsson

ta till vara det som sades bland patienterna hade samma idéer, de hade självdisciplin under arbetets gång och när de skrev. Gruppen berättar om hur den svetsades samman i sina ansträngningar att tillgodose sig all kunskap som behövdes. De läste mycken litteratur och lärde sig ställa frågor och att ifrågasätta, inte minst blev de kritiska mot statistik.

Utgångsläget baserades på individ, samspel samt miljö, på vad andra har gjort tidigare och på hur utvecklingen av enkäten fortskridit. Resultatet blev trovärdig och visade på vilka förbättringar Spenshult kan göra. Enkäten visar på brister i informationen som går att rätta till, utan att det kostar för mycket. Detta arbete har redan påbörjats i form av tre personalgrupper som ser över rutinerna och utarbetar ett nytt informationsblad.

- Alla har varit positiva till vårt arbete, säger Christina Jelinek. Vi har

fått respons på vår nivå i vårdkedjan och det känns bra för oss som arbetar så direkt i verksamheten. Även om alla patienterna vill komma tillbaka så visade arbetet på hur lätt det är att bli hemmablind. Den friska syn utifrån som vår handledare Birgitta Abrahamsson-Eriksson bidrog med var nyttig.

- Vem vet, kanske fortsätter vi att forska någon gång i framtiden, men nu ska vi först undersöka vad man kan göra åt de förslag på fritidssysselsättningar som kom fram av undersökningen, lägger Göta Bengtsson till.

Det basmaterial som jobbats fram kommer att kunna användas igen om några år. Då blir det spännande att se om de förändrade rutiner som nu planeras givit resultat. Förhoppningsvis kommer också fler vårdställen att göra liknande utvärderingar, för nog är det lite så och så med informationen till patienterna på sina ställen.

Text Yvonne Enman

Christina Jelinek

